

Тетяна Тарнавська
Кандидат педагогічних наук
Вікторія Ліпська
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Рішення України про входження в освітній і науковий простір Європи вимагає дотримання європейських вимог щодо діяльності вищих навчальних закладів. Однією з умов Болонської декларації є реалізація системи академічних кредитів ECTS (Європейської кредитно-трансферної системи – EuropeanCreditTransferSystem) як засобу підвищення мобільності студентів під час переходу із однієї навчальної програми на іншу. Складовим елементом системи управління якістю надання освітніх послуг є оцінювання рівню

засвоєння навчального матеріалу студентів за допомогою комп'ютера (ComputerAidedAssessment).

За І. Булахом [1], системи комп'ютерного контролю знань – це програмні системи, що дозволяють проводити аналіз знань студентів за допомогою сучасних інформаційних технологій. Однією з переваг автоматизованих систем контролю знань, на думку автора, є те, що вони можуть використовувати складні методики подання завдань студентам, які називають стратегіями тестування.

Проблемам впровадження комп'ютерного тестування присвятили свої праці науковці: В. Аванесов, Н. Білоус, Я. Болубаш, В. Бронетко, І. Булах, В. Гогунський, А. Грубій, Е. Гуцало, Л. Зайцева, А. Кабанов, П. Клайн, А. Кудін, Л. Кухар, А. Майоров, К. Михайлов, В. Моисеев, М. Мруга, Г. Нітченко, А. Носіков, А. Оганесян, М. Повідайчик, О. Повідайчик, Н. Прокоф'єва, В. Сергієнко, І. Філончук, К. Чабан, О. Чебикін, Є. Ерман, В. Фегісов, J. Bull, C. Gipps, P. Knight, G. Lambert і багато ін.

Як зазначає І. Булах [1], комп'ютерне тестування успішності дає можливість реалізувати основні дидактичні принципи контролю навчання, а саме принципи: індивідуального характеру перевірки й оцінки знань; системності перевірки й оцінки знань; тематичності; диференційованої оцінки успішності навчання; однаковості вимог викладачів до студентів, учителів до учнів. Управлінська функція контролю реалізується шляхом отримання викладачем інформації про рівень засвоєння студентами навчального матеріалу для подальшого корегування процесу навчання і досягнення його кінцевої мети.

Мета контролю – визначення ступеню підготовленості студента до наступного рівня засвоєння навчального матеріалу та здатність застосовувати отримані знання для вирішення конкретних завдань. Оскільки навчання – це розподілений у часі процес формування необхідних знань, навичок і вмінь, контроль знань здійснюється поетапно і поділяється на:

- *вхідний* (попередній), який проводиться до початку навчання, має на меті оцінювання початкового рівню знань студентів і планування навчального процесу;
- *поточний*, що має на меті визначення рівню засвоєння окремих понять навчального матеріалу і коригування подальшого вивчення предмету;

- *рубіжний* проводиться з метою оцінювання рівня знань студента за певною темою або розділом курсу;
- *підсумковий* дає можливість оцінити засвоєння студентом матеріалу певного курсу навчання.

Аналіз наукових досліджень [2, 3, 4, 5] дає можливість зробити висновки про такі переваги комп'ютерного контролю знань:

- інтенсифікація та індивідуалізація освітнього процесу;
- зменшення психологічного і фізичного навантаження на викладача в період тестування знань студентів;
- зберігання у загальній базі даних великої кількості тестів з різних дисциплін і швидкий доступ до них;
- зручність встановлення ліміту часу на тест або конкретні питання;
- зручність визначення критеріїв оцінки результатів;
- автоматична перевірка результатів тестування;
- уніфікація оформлення завдань;
- зручність адаптації завдань до індивідуальних характеристик студентів;
- можливість регулювання визначеного рівня вимог і автоматичної зміни ступеня складності питань;
- можливість самоконтролю на попередньому етапі з метою самооцінки результатів підготовки перед офіційним тестуванням;
- забезпечення об'єктивності оцінки, виключення людського фактору;
- можливість централізованого аналізу якості підготовки студентів, які проходять тестування по великому колу різних запитань;
- наявність зворотного онлайн зв'язку між студентом викладачем;
- можливість формування узагальнених статистичних оцінок результатів контролю, а отже, й самого процесу навчання;
- зручність збереження історії процесу контролю знань;
- можливість використання у дистанційному навчанні;
- зменшення витрат на організацію і проведення контролю успішності навчальних досягнень студентів;
- зменшення порівняно з традиційним опитуванням витрат часу приблизно на 50 відсотків;
- виключення списування.

За даними Центру науково-освітніх інновацій та моніторингу, впровадження комп'ютерного тестування ще зі шкільної лави сприяє:

- «систематичному відстеженню якості та динаміки навчальних досягнень учнів;
- отриманню статистично достовірної картини індивідуального прогресу кожного учня;
- створенню регіонального комп'ютерного банку даних навчальних досягнень учнів із предметів за тривалий час навчання;
- інтенсифікації навчального процесу завдяки збільшенню обсягу навчального матеріалу на заняттях;
- підвищенню зацікавленості учнів навчально-виховним процесом;
- можливості творчого застосування знань, умінь і навичок;
- можливості виконувати завдання не лише під контролем учителя, а й здійснювати самоконтроль навчальної діяльності [5]».

Література

1. Булах І.Є. Теорія і методика комп'ютерного тестування успішності навчання (на матеріалах медичних навчальних закладів) // дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / І.Є. Булах, Київський ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 1995. – 430 с.
2. Бронетко В.О., Кудін А. П. Системи комп'ютерного тестування: огляд, аналіз, порівняння // Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського нац. університету ім. Івана Огієнка. Серія педагогічна. [редкол.: П.С. Атаманчук (голова наук. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2009.– Вип.15 : Управління якістю підготовки майбутніх учителів фізики та трудового навчання. – Ч. I. – 352 с. – С. 16-18.
3. Досвід контролю базових знань студентів за допомогою системи комп'ютерного тестування // Вища освіта – інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vnz.org.ua/statti/2956-dosvid-kontrolju-bazovyh-znan-studentiv-za-dopomogoju-systemy-kompjuternogo-testuvannja>.
4. Нітченко Г.М. Тестування як ефективний метод проведення підсумкового контролю [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchdpu/ped/2012_100/Nitc_h.pdf.

5. Комп'ютерне тестування – інноваційний метод контролю знань навчальних досягнень школярів [Електронний ресурс] // Центр науково-освітніх інновацій та моніторингу. – Режим доступу: <http://www.monitoring.in.ua/publications/view/7>. – Назва. з титул. екрану.